

- ‘મારી ભાષાસજ્જતા’ વિભાગમાં ભાષાસજ્જતાના કેટલા મુદ્દાઓ આપવામાં આવ્યા છે. આ એવા મુદ્દાઓ છે જે કે વિદ્યાર્થીઓ અગાઉ શીખ્યા છે અથવા એમના અનુભવમાં આવ્યા છે. પરંતુ અહીં આપવામાં આવેલ ભાષાસજ્જતાની પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓની ભાષાસજ્જતાને નિશંક પછે ગતિ આપશે. આ પ્રવૃત્તિએ વિદ્યાર્થીઓ યોગ્ય રીતે કરી શકે એ માટે માર્ગદર્શન આપવું.

પ્રશ્ન-1 નીચેના શબ્દોને શબ્દકોષના ક્રમમાં ગોઠવો.

શૂર, શેઠ, શાંત, શીતળા, શાળા, શરત

_____ , _____ , _____ , _____ ,
 _____ , _____ , _____ , _____ ,
 _____ , _____

પ્રશ્ન-2 ચાલો, શબ્દરમત રમીએ.....

1 સ		2 વ	3 ર			
		4			5 ભા	
			6 ક			7 ત
8 સો						
				9 વિ		
10 વ		11 સા				
				12 તિ		

ઊભી ચાવી :

- (1) હજાર (3)
- (2) એક ઘટાદાર ઝાડ (2)
- (3) મેળામાં મળે (4)
- (5) શહેરનું નામ (5)
- (7) યુદ્ધનું શસ્ત્ર (4)
- (8) સોના જેવા રંગવાળી (5)
- (9) પરદેશી બનાવટનું (4)
- (11) એક પ્રાણીનું નામ (3)

- આડી ચાવી : (1) પાણીનું પ્રાપ્તિસ્થાન (1)
 (4) શિવજી વગાડે (3)
 (6) સુધારનું ઓજાર (4)
 (10) ચોમાસામાં પડે (4)
 (12) જમીન ખોદવાનું ઓજાર (3)

પ્રશ્ન-3 નીચેના ફકરામાં જે શબ્દો નીચે લીટી દોરી છે તે શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દ મૂકીને ફકરો ફરીથી લખો.

ફકરો - ૧

મોહનીશ અને પરાગ બંને ખૂબ સારા દોસ્ત હતા. એક દિવસ બંનેએ જંગલની સેર કરવાનો વિચાર કર્યો. બંને સવારમાં નીકળી પડ્યા અને જંગલનાં વૃક્ષો, ઝરણાં તથા વનરાજી જોતા જોતા ખૂબ આગળ વધી ગયા. હવે તો રસ્તો ખૂબ સાંકડો અને ચાલવાની પણ મુશ્કેલી પડવા માંડી. સાંજ થતાં અંધારું થઈ ગયો. હવે પાછા ફરવું જોઈએ તેમ વિચારી બંને મિત્રો પાછા વળ્યા. બંને મુંઝાઈ પણ ગયા હતા. પાછા ફરતાં બંનેને ખૂબ બીક લાગવા લાગ્યો એટલે એકબીજાનો હાથ પકડીને ચાલતા હતા. પડતા-આખડતા છેવટે બંને પોત-પોતાના ઘેર પહોંચ્યા અને હવે પછી સમયસર રહેવાનો બંનેએ નિર્ણય કર્યો.

પુનઃલેખન

પ્રશ્ન-4 નીચે આપેલાં વાક્યોમાં યોગ્ય વિરામચિહ્નનો ઉપયોગ કરો.

(1) સાહિલ ગીત ગાય છે

---

(2) તમે કેટલા વાગ્યે સૂઈ જાવ છો

---

(3) અરે આ તો મારો મિત્ર

---

(4) કલોલ માણસા અને દહેગામ કયા જિલ્લાના શહેર છે

- બૈજિક પદાવલિઓ અને નિત્યસમ શીખવાડવા માટે બીજગણિતીય-પદાવલિનું પુનરાવર્તન કરવું તથા વિદ્યાર્થીઓને જરૂરી માર્ગદર્શન પૂરું પાડવું.

- બીજગણિતીય પદાવલિ
- પૂર્ણાંકોના સરવાળા-બાદબાકી, પદાવલીની સમજ, સજાતીય પદ - વિજાતીય પદ, સાદુંરૂપનો ખ્યાલ હશે, તો આ એકમનું પુનરાવર્તન કરવામાં વિદ્યાર્થીઓને સરળતા રહેશે. જેથી જે બાબતે વિદ્યાર્થીઓને સંકલ્પના સ્પષ્ટીકરણની જરૂર હોય ત્યાં યોગ્ય માર્ગદર્શન આપવું.
- આ એકમના સ્પષ્ટીકરણથી ધોરણ 8 તથા આગળના ધોરણમાં બીજગણિત સમજવામાં ખૂબ સરળતા રહેશે.

પ્રશ્ન-1 માગ્યા મુજબ કરો.

(1) પદાવલી બનાવો.

(a) x અને y ના ગુણાકારને 10 માંથી બાદ કરતાં _____

(b) 10 અને x ના સરવાળાના અડધા કરતાં _____

(c) a ના ચાર ગણામાંથી 5 બાદ કરતાં _____

(2) $m^2x + n$ માં x નો સહગુણક _____ છે.

(3) $5 - 3x^2$ માં x^2 પદનો સંખ્યાત્મક સહગુણક _____ છે.

(4) $3x^2 - 15xy^2 + 4x$ માં y^2 નો સહગુણક _____ છે.

(5) નીચેની બહુપદીઓનું એકપદી, દ્વિપદી અને ત્રિપદીમાં વર્ગીકરણ કરો.

(1) $3y - 6z$

(2) x^3

(3) $x + y + z$

(4) $5 - 41x$

(5) $m^2 + n^2$

(6) $a^2 + 2a + 1$

(7) $y^2 - 2y + z$

(8) $b^2 + b$

(9) $10mn$

એકપદી	દ્વિપદી	ત્રિપદી

प्रश्न-2 सरवाणा करो.

(1) $3xy, 2xy$

(2) $8ab, -3ab$

(3) $4xy, -8xy, 12xy$

(4) $10 + 2ab + a^2, 3a^2 + 8ab - 15$

(5) $2m + n - 4, m - 7n + 3, 4m + 3n - 8$

(6) $3a^2 + 2a + 1, -6a^2 - 4a + 4, 8a^2 + 7a + 5$

(7) $4t^2 - 2t - 3, -t^2 + 3t - 10, 6t^2 + 8t + 15$

પ્રશ્ન-૩ બાદબાકી કરો.

(1) a માંથી $4b$

(2) $8xy$ માંથી $6xy$

(3) y^2 માંથી $-3y^2$

(4) $2p + 9$ માંથી $p + 39$

(5) $-3a^2 + 5ab - 4b^2$ માંથી $2b^2 + 3ab - 6a^2$

(6) $4x - 2y - 13$ માંથી $4x + 7y - 20$

(7) $m^2 - 6mn + 27$ માંથી $-6m^2 - 9mn + 17$

પ્રશ્ન-4 (a) $x = 2$ લઈ કિંમત શોધો.

(1) $2x + 3 + 4(x - 1)$

(2) $3(x + 5) + 2(x + 1)$

(b) $x = (-2)$ લઈ કિંમત શોધો.

(3) $4(3x - 3) + 5(-2x - 2)$

(4) $5x + 8(-3x - 6)$

પ્રશ્ન-5 કિંમત શોધો.

(1) $a = -3$ માટે $\frac{-9a}{3} + 15$

(2) $y = -6$ હોય તો, $y^2 - 2y + 30$

(3) $z = 5$ હોય તો, $\frac{z^2 - 4(z - 3)}{z + 12}$

(4) $a = 4$ અને $b = -3$ હોય તો, $3(a^2 - ab) + 2(a - b) + 10$

(5) $x = 4$ અને $y = -2$ હોય તો, $2(x^2 + y^2) - 5(x + y)$

જવાબો

- પ્રશ્ન-2 (1) $5xy$ (2) $5ab$ (3) $8xy$
(4) $4a^2 + 10ab - 5$ (5) $7m - 3n - 9$ (6) $5a^2 + 5a + 10$
(7) $9t^2 - 9t + 2$

- પ્રશ્ન-3 (1) $a - 4b$ (2) $2xy$ (3) $4y^2$
(4) $p - 30$ (5) $3a^2 + 2ab - 6b^2$ (6) $-9y + 7$
(7) $7m^2 + 3mn + 10$

પ્રશ્ન-4 સાદુંરૂપ આપી કિંમત શોધો.

- (1) 11 (2) 27 (3) -26
(4) -10

પ્રશ્ન-5 કિંમત શોધો.

- (1) 24 (2) 78 (3) 1
(4) 108 (5) 30

10. In, On, Under...

⇒ **Preposition** શીખવવા માટે વર્ગખંડમાં જરૂરી સાધનો જેવા કે બોલ, ચોક, પુસ્તક, પેન, ટેબલનો સ્થાન સંદર્ભે ઉપયોગ કરીને પરિસ્થિતિ પ્રમાણે **in, on, under, over, in front of** શિખવાડવું.

- અહીં આપેલ શબ્દો કેવી રીતે વપરાયા છે તે જુઓ :

In : સમય - મહિના, ઋતુ, લાંબો સમયગાળો in March

On : દિવસો અને તારીખો on 1st March,

At : ચોક્કસ સમય At 2:30 p.m.

અહીં આપેલ શબ્દો વાંચો તેમના યોગ્ય ખાનામાં મૂકો :

the morning	noon	Tuesday
monday	february	night
10:30 a.m.	the afternoon	the evening
summer	winter	7 o'clock
post office	morning	christmas

at	in	on
10:30 a.m.		

- Complete the sentences with options given :

- I eat breakfast _____ 7:30 (at, in, on)
- My father goes to work _____ Tuesday. (on, at, in)
- Exam comes _____ March. (on, at, in)
- I go to bed _____ night. (on, at, in)

o				

● હવે સ્થાનના સંદર્ભમાં અહીં આપેલ ચિત્રો જુઓ :

in

under

over

between

across

on

above

behind

in front of

● Look at the picture and fill in the blanks :

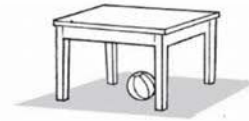
1) The horse is _____ the tree.

2) The cat is sitting _____ the chair.

3) The ball is _____ the table.

4) The mobile is _____ the box.

5) The man is standing _____ his horse.

6) The girl is _____ the bus and shop.

j	o				
	.....				

7) A helicopter is _____ my house.

8) The bridge is _____ the river.

● **Rearrange the jumbled words :**

- 1) The bus stop / railway station / behind / is _____ .
- 2) Between / I / sit / Harsh and John _____
- 3) In front of / my office / a tree / is _____
- 4) The / a Baramati / across / river / there is / bridge _____
- 5) under / a dog / my car / is _____

● **Let us do : see the example :**

Ex. : Three pencils - in - box

There are three pencils in the box.

1) Pens - on - table.

_____

2) A post office - near - Police Station.

_____

3) Four shops - in - shopping centre

_____

4) The dance - on - stage

_____

5) The magic box - under - the table

_____

p

p				